

Таким чином, усвідомлення учнями того, що процес розбудови національної школи ні в минулому, ні в сучасній Україні не тільки не обмежував, але й сприяв задоволенню культурно-освітніх потреб національних меншостей республіки, об'єктивно допомагає подоланню проявів будь-якого українофобства. Це, в свою чергу, посилює гуманістичну спрямованість існуючої в українській державі системи виховання.

Б.Г.Друзь

Гуманізація змісту навчання початкової математики

Концепція національної школи передбачає кардинальну зміну пріоритетів цілей навчання, де на перший план висувається його гуманістична, розвиваюча функція, культ самостійності і нестандартності думки, що забезпечує здоровий інтелектуальний клімат класу. Стрижень цієї педагогічної роботи - стимулююче педагогічне спілкування, орієнтоване на учнівські актуальні й перспективні потреби. Основною формою навчального процесу має стати розумно організована під керівництвом учителя самоосвіта учня.

Вивчення математики в початкових класах здійснюється через систему задач і практичних робіт. Оволодіти математикою означає навчитися розв'язувати задачі, причому не лише стандартні, а й такі, що вимагають певної незалежності мислення, творчих пошуків, оригінальності, винахідливості.

Враховуючи сказане, можна виділити такі групи творчих вправ:

- завдання, пов'язані з важливими поняттями і методами сучасної математики (вправи на використання елементів теорії множин та поняття відношення, задачі комбінаторного та ймовірнісного характеру, вправи для формування найпростіших топологічних уявлень, логічні задачі, цікаві вправи, пов'язані з ідеями інформатики та "обчислювальної машини");
- завдання, виконуючи які, учні "відкривають" нові для себе зв'язки, залежності, закономірності і переконуються в їх справедливості (вправи на здійснення простих умовиводів, класифікацій та групувань предметів);
- завдання з елементами дослідження (це, зокрема вправи із словами: порівняйте, виділіть головне, покажіть, обгрунтуйте, доведіть, узагальніть та ін.);
- практичні завдання і вправи (вправи на використання різних тверджень; оптимізаційні розрахункові задачі; графічні вправи, діаграми, таблиці, шкали, схеми, графіки; вправи "геометрія допомагає арифметиці"; вправи на маніпулювання з предметами та ін.);

- цікаві вправи та ігри (вправи, які вражають швидкістю і легкістю обчислень, оригінальними і часом несподіваними результатами, ігри та задачі з логічним навантаженням тощо);
- включення до змісту початкової математики доступних для молодших школярів елементів української народної математики, зокрема задач з українського фольклору (задачі-казки, задачі-загадки, задачі-вірші, лічилки, задачі-жарту, математичні веселінки тощо).

Визначальним у методиці розв'язування нестандартних завдань є емоційно-смысловий підхід. В основі всіх прийомів розв'язування творчих вправ лежать дії дітей з предметами, фігурами, числами, цифрами, бо все, що є об'єктом дій, необхідних для виконання завдання, запам'ятовується міцно і точно, а те, що не є об'єктом дій, згодом майже зовсім забувається. Щодо оптимізації пошукової самостійності учнів важливим є синтез мислення, мовлення (слова) і дії на уроці.

Ефективність методичного прийому та системи творчих вправ і пізнавальних завдань зумовлюється відповідністю їх індивідуально-топологічним особливостям учня, врахуванням ступеня сформованості навичок навчальної праці; станом пізнавального інтересу до предмета і відповідної діяльності в загальній структурі інтересів учнів; гуманізацією відносин в системах "учень-учень", "учень - клас", "вчитель - учень", "вчитель - клас".

Відомо, що повноцінних знань учні можуть набути лише за умов тісного зв'язку теорії з практикою. У підручнику з математики важко вчасно прореконструувати на ті чи інші зміни в суспільному житті, відобразити розвиток галузей народного господарства й культури й досягнення в них. Тому вчителі самі складають відповідні задачі і привчають до цього своїх вихованців. В результаті математика сповнюється реальним змістом.

Є.Х.Євтушенко, Т.І.Костодріз

Гуманістичне виховання учнів в шкільній біології

Вічна тріада - Істина, Добро, Красота - нерозривно з'єднані категорії в основі морального і естетичного виховання учнів. На противагу технократичному, бездуховному розумінню життя, психології споживача, утилітаристській свідомості моральне підносить людину до розуміння вищого щастя, почуття пре-